

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuulu abonamentulu:		Pretiuulu insertiuniloru:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiuni dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl. — cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 cuvinte	3 fl., pana la 200 cuvinte	
„ „ „ 1/2 anu . . .	2 „ 50 „		4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ 1/2 „	3 „ 50 „			

Idei'a despre templuri (biserici) si constructiunea lor.

(Continuare.)

Crestinismulu nu avea templuri proprie la inceputu. Credintiosii se adunau la servitiulu divinuu in sinagog'a evreésca si in case private, precum a fostu si cas'a in care s'au tienutu sinódele apostolesci, unde s'a ziditu mai tardiu cea de antaiu biserica crestina: „Scimu, dice s. Cirilu alu Ierusalimului, cà Spiritulu santu s'a pogoritu preste apostoli in diu'a Cincidiecimei aici in Ierusalimu in suprem'a eclesia a apostoliloru“. ¹⁾ Ér in timpulu persecutiuniloru ei celebrau servitiulu divinuu in singuritati, in catacombe, paduri si in pesteri. „Pretotindenea, in campu, pe nae, in ospetarii si in carcere se tieneau adunari sante, ca si in temple“. ²⁾ Cu tóte acestea, dupa marturi'a santiloru parinti, in secolulu alu doilea si alu treilea lumea crestina erá plina cu biserici. Santulu Iustinu Martirulu, din secolulu II. scrie in apologia I. nr. 67 cà „In diu'a Duminecei, noi toti cei din orasie, si cei dela sate, ne adunamu la unu locu, cetimu din scripturile profetiloru si ale apostoliloru, câtu ne permite timpulu, destinatu pentru serviciulu divinuu“. Despre fiintierea bisericiloru crestine pe timpulu seu atesta si imperatulu Aurelianus intro epistola adresata senatului romanu: „Miror vos, Patres sancti, tam diu de aperiendis sybillinis dubitasse libris, perinde quasi in Christianorum Ecclesia, non in templo Deorum omnium tractaretis“ me miru de voi parinti santi cà ve indoiti a deschide cartile sibline, ca si candu ati fi in eclesi'a crestiniloru nu in templulu dieiloru“. ³⁾ Numai in Roma se aflau patru-dieci de biserici, despre care amintesce Optatu. ⁴⁾ Furi'a persecutiuniloru in sa mai de multe ori au prefacutu in ruini templele crestine, precum ni

spune si s. Ieronimu: „Cu atâta fúrie a eruptu barbari'a gonitoriloru in câtu si localurile nóstre de convenire le-a ruinatu“. ¹⁾

Dupa ce in sa crestinismulu, sub Constantinu celu mare ajunse a fi religiune dominanta in statu, crestinii au inceputu se zidésca biserici pompóse in tóte partile imperiului. In susi Constantinu incuragiá zelulu loru. In contielegere cu Liciniu, elu publicá unu decretu „in gratiam Christianorum“ ca locurile unde se obicuinisera crestinii a se aduna mai nainte, se li se restituie fora intardiare. „Ut loca ipsorum, in quibus antehac convenire solebant, incunctanter iis restituantur. Adagandu: „Et quoniam iidem Christiani etiam alia loca possedisse noscuntur, quae non privatim ad singulos ipsorum, sed ad jus corporis pertinerent, haec omnia absque ulla dubitatione iisdem Christianis, hoc est cuilibet corpori et conventiculo ipsorum restitui jubeantur“—si fiindu cà crestinii posedu si alte locuri, ce nu apartienu particulariloru ei dreptului corporatiunei, se demanda ca aceste tóte se se restituie crestiniloru, cà este dreptulu corporatiunei loru. ²⁾

Ba, fii lui Constantinu, in entusiasmulu loru pentru crestinismu, au ardonatu ca si templele pagane se le strafirme in locasiele adeveratului Ddieu. Libaniu, renumitul oratoru paganu, scrie cu adenca machnire despre acést'a: „Constantius acceptas a patre (Constantino) malorum scintillas ad incendium magnum provexit, ille enim Deos opulentia spoliavit, ille, etiam templa funditus evertit, et omni lege sacra abrogata, dedit quibus scimus.“ ³⁾ Constantiu a provocatu incendiu mare din schinteile reutatiloru primate dela tatalu seu, elu a despoiatu dieii de bogati'a loru, elu a resturnatu templele din temelia, si abrogandu legea santa, le-a datu la cine scimu.“

¹⁾ S. Cyrill Hieros. Catach. Mystag. 16.

²⁾ S. Dionys. M. ap. Euseb. l. 7. Hist. cap. 22.

³⁾ Ap. Vopisc. in vita Aurel. Imperat.

⁴⁾ Optatus Milev. de Schizm. Donat. II. 4.

¹⁾ Comm. in Zachar. e. 8.

²⁾ Euseb. Hist. Eccl. l. 10. e. 5.

³⁾ Orat. apol. 26.

In acestu timpu si artele au trecut in servi-
tiulu lui Ddieu spre a se perfectoná si nobilitá.
Architectur'a insuflata de spiritulu crestinitismului, in
constructiunea templeloru crestine, a intrecutu de
parte productiunile de arta ale paganismului. Intre
templele pagane, deplanse de Libaniu, mai bogate
si mai maretie in respectulu artei, au fostu tem-
plulu lui Apollo in Delos, a Minervei in Atena, a
lui Jupiter in Capitoliu si templulu Dianei in Efesu,
despre care dice evangelistulu Luca „Si templulu
marei dieitia Diana se va despretiui“. ¹⁾ Optu co-
lumne de marmore verde din templulu ace-
st'a decoréza in launtru cupol'a bisericei S. Sofie
din Constantinopolu pana astadi.

Scopulu pentru care s'a ziditu bisericile cre-
stine justifica variele loru numiri. Biserica se nu-
mesce templu, cas'a lui Ddieu (kyriakon séu ba-
silica) casa de rugatiune, (proseukteria, ora-
toria), si eclesia (adunare). „Quator ob fines eri-
guntur templa, unde etiam varie appellantur: 1 ad
sacrificandum Deo, et hinc dicuntur Tempa. 2 ad
orandum; et hinc dicuntur Oratoria. 3 ad reliquias
martyrum honorifice conservandas; et hinc dicun-
tur Basilicae seu Memoriae seu Martiria. 4 ad po-
pulum verbo Dei et sacramentis pascendum: et
hinc dicuntur Ecclesiae.“ ²⁾ Din patru scopuri se
zidescu bisericile, deunde au si numiri varie. Unele
se zidescu pentru a sacrificá lui Ddieu, si de aci
se numescu temple; altele, se zidescu pentru ru-
gatiune si se numescu oratorie; altele pentru con-
servarea mósteloru martiriloru si se numescu bise-
rici séu memorii séu martirie; éra altele pentru
a pasce poporulu cu cuventulu lui Ddieu si cu
santele taine si de aci se numescu ele eclesii“.
Basilicele se numiau propriu disu bisericile ridi-
cate in onórea martiriloru. *) Afora de aceste, bi-
sericile s'au numitu inca si conciliabula, con-
ciliacula si concilia. ³⁾

Crestinii au aretatu totdeuna celu mai mare res-
pectu si onóre templeloru; ele se priviau ca celea
mai sante si inalienabile bunuri pamentesci. Depe
timpulu lui Constantinu celu mare a inceputu se
fie investite cu dreptulu de asilu, ce-lu avea mai

nainte templele pagane, dupre care cei persecutati
si condamnatu pe nedreptulu, se refugiau in tem-
plu fora a fi urmariti mai departe, pana ce se
terminá cercetarea faptului. Scopulu bisericei in in-
troducerea asileloru a fostu ca se incurageze pre
cei nevinovati, si in lucruri incerte, cei priviti ca
facatori de rele, se aiba timpulu de a se poté
aperá. Numai sub trei conditiuni poté fi cineva
primitu in asilu: daca scapá fora arme in biserica;
daca in fug'a sa nu facé nici unu sgomotu, si daca
nu mancá in templu, ci in altu óre care edificiu
lateralu. ¹⁾

(Va urmá).

Despre scóla in genere, si despre cea crestina ortodoxa in specie.

III.

(Continuare.)

Totusi nu se poté contestá, cá afora de preoti si unii
barbati de specialitate si renume lumescu, a escelatu pe
terenulu invetiamentului si educatiunei poporale; atare au
fostu la *Chinesi si Indieni Confuciu*, care a traitu in sut'a
a 6 inainte de *Christosu*. La *Persi si Medii Czerdust séu*
Zoroaster. Dupa istori'a si traditiunea Persiloru au fostu
mai multi *Zoroastri*, intre cari celu mai renumitu a traitu
pe timpulu lui *Dariu Istaspes* autorulu cartiei cei sante a
Persiloru numita *Zend-Avesta*. La *Caldei Beros séu Bero-*
sus. La egipteni, *Manes séu Manethon*. La *Evrei Moisie* si
profeti; scóla profetica alui *Samailu* a fostu vestita in
tóta anticitatea *hebraica*. La Greci *Minos, Licuryu, Solon*,
si filosofii *Pitagora, Socrates, Plato si Aristoteles*; la *Romani*
Cato, Chilon, Quintilianu, Tacitu, Pliniu celu tineru si
filosofii *Seneca, Antoniu si Cicero*, dintre cari estu din urma
intr'o cuventare a disu „cá nu se poté aduce mai mare
folosu republicei, decâtu a invetiá tinerimea“ „*Quod minus*
reipublicae adferre maius possumus, quam si docemus atque
erudimus juventutem“.

Inse decâtu toti preotii si filosofii din anticitatea pagana,
mai sublimu si cu care nime dintre muritoru nu se poté ase-
mená, a fostu *Domnulu nostru Isusu Christosu*, fiulu lui
Dumnedieu, care a fostu predisu prin profeti, si la timpulu
seu, a descinsu din sinulu tatalui, si s'a intrupatu din pré-
curat'a fetiór'a *Maria*. „Éra candu a venitulu pleniria vremei a
trimisu Dumnedieu pe fiulu seu, celu nascutu din muieru“ ²⁾ si
érasu, mai pe urma a graitu catra noi prin fiulu, pe care l'a
pusu mostenitoriu tuturoru, prin care a facutu si vecurile“. ³⁾
Evreii i-lu asteptau cu cea mai mare sete, nu ca pe unu
Messia spiritualu, ci erou lumanu, ca se le restaureze
imperati'a si se-ii elibereze de sub jugulu romaniloru, cea
ce si romaniloru li erá cunoscutu, dupa cum marturisesce *Taci-*
tu: „*In totu orientulu erá latita paverea cá din Iudeia se*
va incepe o Monarchie universalá“ *Pluribus persuasio in-*
erat, antiquis sacerdotum libris continere eo ipso tempore
fore, ut valesceret Oriens, profectique Iudaea rerum poti-
rentur“. ⁴⁾ Asia si *Svetoniu* „*Percrebuerat oriente toto vetus*
et constant opinio, esse in fatis, ut eo tempore Iudaea pro-
fecti rerum potirentur“. ⁵⁾

Isusu Christosu, prin invetiatur'a sa, ni-a luminatu min-
tea si intielegerea, intunecate de peccatulu originalu si ne a
chiamatu la o noua viétia precum singuru marturisesce.
„Eu sum lumin'a lumiei, celu ce-mi va urmá, nu va umblá

¹⁾ Fapt. ap. 19. 27.

²⁾ Tournely. Praelect. Theol. I. 8. Que. 8. art. 13.

³⁾ In cátu pentru terminulu „biserica“ intrebuintiatu de noi in
scriere si in vorbire, elu nu poté fi luat in sensu de „basilica“ prin
urmare nimicu nu ne obléga se-lu scriemu „baserica“ cum pretindu
etimologistii radicali. Tóte popórele crestine de astadi au imprumu-
tatu terminii pentru notiunea „biserica“ din cuvintele grecesci *Ecclesia*
(adunare) si *Kyriakion* (kyrios, domnu si oikia, casa). Din Eclesia
au formatu *Fraucesii* Eglise, Span. *Eglesia*, Italianii *Chiesa*. Din *Kyriakion*
au formatu Nemtii pe *Kirche*, Russii *Cerkow*, Polonii *cerkiew*, Bo-
hemii pe *cirkev*. Cu tóte aceste *Francesii*, Italiani, Nemtii, Rusii etc.
nu vor a eselde terminii adoptati in limb'a loru si-a-ii inlocui cu cei
originali, precum voiescu etimologistii nostri radicali scriindu *baserica*
in locu de *biserica*. Bisericile nóstre nici in privinti'a formei nici in
privinti'a menitiunei loru nu se potu asemená cu „*basilicele*“ séu edi-
ficiile tribunaleloru din Roma antica, prin urmare lipsesce rati-
unea pentru care se scriemu „baserica“ in locu de „biserica.“ Ter-
minulu *biserica*, formatu din *basileus*, rege si *oikia*, casa, este unu ter-
minu vulgaru si are intielesulu terminului mai gramaticalu „*Kyriaki-*
on“, adeca cas'a lui Ddieu, disu pe romanesce.

³⁾ Proughon Lex. cuv. eclesia.

¹⁾ Bingham. l. 8. c. 11. ²⁾ Galat. cap. 4. v. 4. ³⁾ Evrei cap. 1. v.
⁴⁾ Histor. libr. 5. cap. 13. ⁵⁾ In vita vespansiani cap. IV.

„intru intunerecu, ci va avea lumin'a vietiei.“¹⁾ Pana candu sunt in lume lumina sum lumei“²⁾ „pana candu aveti lumina credeti in lumina, ca fii luminii se fiti“³⁾; si in tropariulu nascerei lu-numimu „lumin'a lumei, si sórele dreptatii“ care dupa sant'a scriptura locuesce in lumin'a necuprinsa; toti câti au venitu mai nainte de elu sunt furi si talhari.⁴⁾ Elu n'a venitu se strice legea ci se-o întocmésca „se nu socotiti cá am venitu se stricu legea séu prorociei, nu amu venitu se stricu ci se implinescu“⁵⁾ „ori acelu de pre pamantu, ori acelu din ceriuri“.⁶⁾ Cáci legea Regimeii Sacerdotale din anticitate érá nesuportabila, din privinti'a ceremoniiloru celoru fara de numeru, a mancarei, beuturii, serbatoriloru, lunele noue si Sambata,⁷⁾ care atertau ca sarcini grele si anevoe de suportatu asupra ómeniloru: „Acum dara ce ispititi pre Dumnedieu a pune jugu pre cerbici'a invetiaceiloru, cari nici parintii nostri, nici noi nu amu pututu se-lu purtam“⁸⁾ si care le-au fostu uritu Dumnedieu si in testamentulu vechiu: „Satulu sum de sacrificiile vóstre, lunile vóstre cele noue, si serbatorile vóstre le uresce sufletulu meu, facutu-mi-s'au sarcina, sum obositu de ale purtá“.⁹⁾ „Nu am placere de voi graesce Jehova Dumnedieulu ostiriloru, si nu vreu se primescu ofrandele vóstre, din man'a vóstra“.¹⁰⁾ Asia dara Domnulu nostru *Isusu Christosu*, n'a venitu se strice, ci se implinésca, si se ne puna inainte o lege mai buna si mai corespundietore scopului si mantuirei nóstre, fora deschilnire de nationalitate si religiune. „Si alte oi amu eu care nu se tienu de staululu acest'a, si pre acele trebuie se le adunu pana ce va fi o turma si unu pastoriu“.¹¹⁾ „Cá la Dumnedieu nu este nici Elinu, nici Judeu, nici barbaru, nici schitu, nici robu, nici slobodu; ci Christosu in tóte si in tóti“.¹²⁾ Fara deschilnire de nationalitate si religiune ne a chiemate la o unitate spirituala dicandu „Veniti catra mine toti éei ustaniti, si insarcinati, si eu ve voiú odichni, luati jugulu meu preste voi, si ve invetiati dela mine, cáci eu sum blandu si smeritu cu inim'a, si veti aflá odihna sufletelor vóstre, cáci jugulu meu este bunu si sarcin'a mea este usiora“.¹³⁾ „Cu atáta s'au facutu *Isusu* siguranti'a unui testamentu mai bunu“.¹⁴⁾ „rescumparandune din blaste-mulu legei“.¹⁵⁾

Domnulu nostru Isusu Christosu, a implinitu trei functiuni mari.

1. A fostu *Imperatu* „bucura-te fii'a Sionului, tresalta tu fii'a Jerusalimului; éta imperatulu teu vine la tine; domni'a lui va fi dela o mare, pana la alta mare, si dela fluviu, pana la marginile pamantului“.¹⁶⁾ „Éta imperatulu teu vine la tine blandu siedindu pe asina, fiulu celui de sub jugu“.¹⁷⁾ „Tu esci imperatulu Jidoviloru; érá Isusu a respunsu afirmandu tu dici“.¹⁸⁾ „Inse imperati'a lui nu a fostu din lumea acést'a“.¹⁹⁾ „Imperati'a mea nu este din lumea acést'a; servii mei s'aru fi luptatu, ca se nu me fie predatu Jidoviloru“.²⁰⁾ „Voi sunteti din cele de josu eu sunt din cele de susu; voi sunteti din acésta lume, eu nu sum din lumea acést'a“; — si érási — „Ei nu sunt din lume precum eu nu sum din lume“.²¹⁾ Imperati'a lui *Isusu* a fostu spirituala, din ceriuri „si eu ve oranduescu imperatia, precum mi-a oranduitu mie tatalu meu, ca se mancati si se beti la mész'a mea, in imperati'a mea“.²²⁾ Érá in simbolulu *Niceanu* marturisimu cá „siede de a drépta tatalu“.

2. *Preotu* „Domnulu s'a juratu, si nu se va cái, tu „esti preotu in veci dupa oranduial'a lui *Melchisedecu*“.²³⁾ Elu pe sine singuru s'a sacrificatu pentru pecatele nóstre. „Érá

„Christosu venindu Archiereulu bunatatoru celoru viitóre, „prin cortulu celu mai mare si mai perfectu, nu facutu de „mana; adeca nu alu acestei zidiri, nici prin sange de tiapi „si de vitiei, ci prin sangele seu, a intratu odata in cele „sante, dobandindu vocinica rescumparare.“¹⁾ In loculu sacrificiului cruentu de sange s'au adusu pe sine singuru sub speci'a, panei si a vinului dicandu. „Acést'a este trupulu „meu, care se da pentru voi, acést'a se faceti spre pomenirea mea.“ Asemenea si potirulu dupa cina luandu a disu. „Acestu potiru este noulu testamentu in sangele meu, care „se varse pentru voi spre iertarea peccatorulu.“²⁾

3. Christosu a fostu *profetu séu invetietoriu* „Acést'a este „*Isusu* profetulu celu din Nazaretulu Galileiei.“³⁾ Si a disu mui-„erea catra Isusu „vediu cá profetu esci tu.“⁴⁾ Érá ómenii „vedindu semnulu diceau: „Acést'a este adeveratu profetulu“⁵⁾ si „nu sciti cele despre Isusu Nazarineanulu, care érá „profetu puternicu cu lucrulu si cu cuventulu inaintea lui „Dumnedieu si inaintea ómeniloru.“⁶⁾ Astfelu, ca profetu a invetiatu Isusu publice prin tóta Palestina, Iudea si Galilea,⁷⁾ prin cetati si sate⁸⁾ in Sinagoga⁹⁾ de pe munte,¹⁰⁾ de pe mari si luntre¹¹⁾ in templu,¹²⁾ pe campu si in tóte locurile, invetiandu de adreptulu, in asemenea, si parabole. „Si a strabatutu Isusu prin tóta Galilea, „prin tóte cetetile si satele, invetiandu in Sinagourile loru, „si vindecandu tóte bólele si neputinti'a intre ómeni“¹³⁾ încátu toti se admirau de invetietur'a lui.“¹⁴⁾ Si se mirau poporele de invetiatu'r'a lui „cáci elu invetiá ca celu ce are „putere, érá nu ca carturarii¹⁵⁾ si se spaimantau toti de „invetietur'a lui, cáci érá invetiendu pe ei ca celu ce are „putere si stapanire érá nu ca carturarii.“¹⁶⁾ Nici odata „n'a graitu asia omu ca acestu omu.“¹⁷⁾ Si elu dupa invetietur'a sa s'a numitu „*Invetietoriu, docens Rabbi*“.

Invetiatu'r'a lui Isusu a constatu intru a regenerá genulu omenescu, si a-lu reconduce la fontele seu originariu a nevinovatiei, de unde decadiuse prin peccatulu originalu, a prepará salutea eterna; prin urmare si invetietu'r'a lui Christosu, ca si cea originara a tatalui a constatu din doua parti; din implinirea detorintiloru catra Dumnedieu, si detorintieloru catra sine insusi, dicandu catra fariseulu ce întrebá care porunca este mai mare in lege? „Se iubesci pre Domnulu Dumnedieulu teu, cu tóta inim'a ta, „si cu totu sufletulu teu, si cu totu cugetulu teu. Acést'a este antai'a si mai mare porunca. Érá a dou'a este „asemenea acestia; se iubesci pe de aprópele teu ca insusi „pre tine; intru aceste doua porunci aterna tóta legea si „prorociei.“¹⁷⁾ Asemenea si tenerului care întrebese, ce se „faca ca se intre in viétia de veci? a disu, padieste porun-„cile! carele? Se nu ucidi, se nu faci adulteriu, se nu furi, „se nu faci marturie mincinosá, onoreza pre tatalu teu si „pre mum'a ta si se iubesci pe de apropele teu, ca insusi „pre tine, ce tie nu-ti place altuia nu face.“¹⁸⁾ Acésta indigitare se vede si din rugaciunea Domnésca, propusa de Isusu invetiaceiloru sei, in care in cele d'antaiu cereri se cuprinde detorintiele catra Dumnedieu „Tatalu nostru carele „esci in ceriuri, santiasca-se numele teu, vina imperati'a ta, „fie voi'a ta, precum in ceriu asia si pre pamentu.“ Érá in cele de pe urma, datorintile catra noi insine si de apropele. „Panea nostra cea de tote dilele dá-ni-o noua astadi „si ne érta neua peccatele nóstre precum si noi iertamu a „peccatoriloru nostri, si nu ne duce pre noi in cercare ci ne „scapa de celu reu. Amin.“

Si macar cá tóte trei functiunile Domnului nostru Isusu Christosu sunt de asemenea valoare, încátu elu imperatiesce susu si josu ca imperatu, si-e preotu in veci dupa oran-

¹⁾ Ioanu cap. 8. v. 12. ²⁾ Ib. cap. 9. v. 5. ³⁾ Ib. cap. 12. v. 36. ⁴⁾ Ioanu 10. 8. ⁵⁾ Math. 5. 17. ⁶⁾ Colos. 1. 20. ⁷⁾ Coloss. 2. 16. ⁸⁾ Fapt. apost. 15. 10. ⁹⁾ Isaia 1. 14. ¹⁰⁾ Malachia 1. 10. ¹¹⁾ Oonu 10. 16. ¹²⁾ Colosen. 3. 11. — Galat. 3. 29. — I. cor. 12. 13. ¹³⁾ Mat. 11. 28—30. ¹⁴⁾ Evrei 7. 22. ¹⁵⁾ Galat. 3. 13. ¹⁶⁾ Zach. 9. 9. si 10. 17. ¹⁷⁾ Math. 21. 9. ¹⁸⁾ Math. 27. 12. ¹⁹⁾ Ioanu 17. 16. ²⁰⁾ Ioanu 23. 2. ²¹⁾ Luca 22. 29. si 30. ²²⁾ Psalmu 15. Evrei 10. 5. 6. — 7. 21. ²³⁾ Evrei 9. 11. si 12. — 5. 1. — 7. 28.

¹⁾ Luca. 22. 19. si 20. ²⁾ Math. 21. 11. ³⁾ Ioanu 4. 19. ⁴⁾ Ioanu 6. 14. 7—40. ⁵⁾ Luca 24. 19. ⁶⁾ Luca 23. 5. ⁷⁾ Luca 13. 22. ⁸⁾ Math. 4. 9. 23 — 35. ⁹⁾ Msth. 5. 1—13. ¹⁰⁾ Luca 5. 3. ¹¹⁾ Math. 26. 56. ¹²⁾ Math. 23. 35. ¹³⁾ Mat. 7. 28. ¹⁴⁾ Marc. 1. 22. ¹⁵⁾ Ioanu 7. 46. ¹⁶⁾ Math. 22. 37—41. ¹⁷⁾ Math. 19. 16—20. ¹⁸⁾ Math. 6. 10—14.

duial'a lui Melchisedechu, „aceste se faceti intru pomenirea mea.“ Totusi cutediamu a afirmá cã Christosu mai mare pondu au pusu pe functiunea sa profetica si invetiatoréscã, singuru invetiandu si dicandu „datu-mi-s'a tóta puterea in ceru si pre pamentu, dreptu acea mergeti si invetiati tôte neamurile.“⁴⁶⁾ Pentru acea Evangelistulu Luca dupa cuventulu si oficiulu seu de invetioriu ilu numesce pre Christosu puternicu. „Isusu Nazarineanulu erã profetu puternicu cu cuventulu inaintea lui Dumnedieu“ prin care din preuna cu invetiacei sei, santii Apostoli, si urmatorii acestora, santii parinti, a intorsu la Crestinismu tabar'a cea mare a paganitatii cei retacite!

(Vá urma).

Ioanu Damsia,
parochu si ases. consist.

Educatiunea feteloru.

In respectulu educatiunei feteloru, diarulu „Femeia Romana“ de sub redactiunea Dómnei Maria Flechtenmaher, publica unu articolu inspiratu de celea mai nobile simtieminte matene. In adevuru, nime nu este asia competentu se vorbésca de educatiunea femeiei, ca insasi femeia. Noi salutamu cu respectu pe „Femeia Romana“ pe terenulu acest'a si-i dorimu o deplina isbanda! Articolulu, de care vorbimu si pre care cu totu adinsulu lu-recomendamu mameloru si dómneloru romane, este urmatoriulu:

O mama intrebá pe Fenelonu cum trebue se educe pe fii'a sa, si daca nu ar face mai cu minte se o puna intr'unu pensionatu?

Celu mai cu minte si mai nimeritu lucru i dise ilustrulu episcopu, este ca o fiica se se deprinda incetu cu incetulu cu lumea, langa sinulu unei mame, piósa si discreta, care se nu-i arete de câtu acea ce se cuvine unei fete se véda! care se-i descopere cu delicatetia defectele ce ar avea dela natura. Stimu fórte multu educatiunea buneloru pensionate, dicea elu, dar compezu si mai multu pe acea a unei bune mame, candu acea mama este capabila a i-o dá. D-na Campanu, a carei viétia s'a trecut numai in ingrigirea educatiunei poporului, care fu mai antaiu in pensionatulu particularu de la Saint Germain si mai tardiu in cas'a imperiala de Ecouen, dirigé cu atãta succesu atãtea copile reunite sub aceasi regula, impartesindu si conformandu in totulu simtiemintele si principiele lui Fenelonu asupra educatiunei de familia. „O femeia dicea ea, care nu sacrifica tempulu si sanatatea sa in vegheri si petreceri nefolositoare atãtu societatiei câtu si familiei ei, care se póte sculá de deminétia si-si póte intrebuintiá cu profitu lenga copii sei timpulu fora a i se para lungu, va fi cea mai buna educatrice a fiicei sale.“ Pentru ce ar lasá ea alteia acésta dulce si sacra detoria? Pentru ce ar pune ea intre inim'a ei si a copilului seu pe o straina, pe câtu timpu natur'a a pusu intre inim'a ei si a fiicei sale, dulcea inteligintia, si intim'a unire a asemanarei? In alta parte totu ea dice: Nu este pensionatu in lume, ori câtu de bine se fia instituitu, nu exista stabilimentu de educatiune nationalu câtu de rationabilu ar fi elu organisatu, nu este manastire de educatiune ori câtu de morala si de piósa ar fi, ca inim'a si ca prevederile unei mame instruite de langa care fiic'a se póta deveni mai perfecta si cu simtieminte de bine mai de-seversite.

Vedemu dar cã doue autoritati destulu de impunetóre, sunt de acelasi sistemu, de care am avutu onóre a fi chiar din momentulu candu esperiinti'a mi-a permis de a rationá si de a me ocupá de educatiunea copilului meu. Inca de pe la 65 am cutezatu a serie acést'a si a o spune

⁴⁾ Math. 28. 19.

mameloru care multe m'au ascultat. Am cugetatu dar pe acésta basa, fara a fi avutu fericirea de a fi luat in mana, nici pe ilustrulu Fenelonu, nici pe instruit'a Dna Campanu. Cine dar vorbise in mine, o debila si ignoranta femeia, daca nu natur'a lucrurilor, inim'a de mama si experinti'a familiei? Astadi insa candu experientia a crescutu cu 10 ani, candu potu mai bine védea si rationá unde stamtu cu societatea si unde vomu ajunge, astadi vinu armata cu mai multe probe a ve implorá in numele realtiarei natiunilor: lasati ori ce alte preocupari superficiale, ori ce treceri de timpu care nu lasa in urma nici unu bine, ori ce prejudetii de rangu si de avere, si fiti singure mamele si educatricele fiiceloru vóstre, daca voiti ca uitanduve in ochii lor, ca in oglind'a sufletului vostru, se ve salte inim'a in peptu de fericire si de mandria, cã ati fostu folositoare câtu ati traitu pe pamentu in actual'a societate, ca si in cea viitoare.

La ce adresa potu merge cutesátorele mele rogaminte, de câtu la aceea a civilisatei societati? Ce clasa este cu simtiemintele mai cultivate, cu ani mai multi de studiu decãtu Dómnele aceloru capi avuti ai societatiei? unde tindu tôte sperantiele? de unde vinu tôte initiativele, tôte ajutórele, decãtu de la femeia bine educata, instruita si bine nascuta! . . . Cu tôte acestea, unde sunt mai multe guvernante? Si a caroru copile sunt mai multu instrainate dela senulu maternu, de sub influinti'a materna si dela piósele, si onestele ei esemple? De ce se nu suga copilulu vostru laptele celu nobilu si dulce, delicatu si inteligentu productu alu curatului vostru sange? De ce se nu se impartasiésca copil'a vóstra de acele nobile simtieminte cu cari ve mandriti? De ce se nu invetie cartea pe care ati invetiatu, langa mesciór'a pe care sta portretulu maicei sale, si se nu simta sinulu de mama tresaltandu langa fragetulu ei umeru, pe care mam'a se apléca spre a-i aretá punctele pe o geografia, figurele pe o geometria, Madona cu Cristulu in bratie pe o carte de religiune, terminandu apoi fiecare explicatiune cu câte unu surisu blandu pe facia, si cu câte unu dulce sarutu recompensa de incuragiarea copilei, care i-ar face mai multa placere de câtu tôte corónele de frundie verdi cu care se întórce fiecare anu acasa. Unde póte gasi copil'a tôte acestea? pe figur'a aspra a directóreloru si a profesóreloru obosite de 20 de eleve pe ora?

Se nu se supere Dómnele directóre séu profesóre, crediendu cã pledezu contra profesoratului, intrebându se póte: Ce ar face D-lor daca tôte mamele s'ar ocupá singure cu educatiunea fiiceloru lor? O! ele ar face ceva mai bunu si mai placutu de câtu ceea ce facu astadi: Si-ar educá pe copilele lor, pe care póte cã astadi le negliga, cãci trebue se educe pe cele straine pentru bani! . . Spre a-si cascigá panea! Si toti scimu câtu de amara si de grea este panea profesoratului. Care suntu fetele cari nu s'ar maritá daca barbatulu ar fi mai nobilu si mai cultu ca se nu caute a face din casatoria o specula, o aliantia de convenintie séu de interesu? Si atunci, ele si-ar educá singure pe copilele lor, de care ar avea timpulu a se ocupá cu mai multa iubire si placere, de câtu de cele straine.

O! se nu-mi spuna nimeni cã eu asi instruí si asi ingrijí de copilulu altui'a mai bine decãtu de alu meu. Care este omulu care se administreze mai bine bunulu strainu, si se-lu faca se prospereze mai multu de câtu pe alu seu propriu? O se-mi diceti cã tesaurulu increditu ilu pastredi mai cu ingrijire? Acést'a e afacere de consciintia ér nu de inima.

Asia dar diseramu mai susu: Ce invetia copil'a in cinci minute pe ora: Geometria? Istoria? Geografia? matematicile? igien'a? Religia? literatur'a? sciintiele? Se nu se supere mandrele dómne pe mine: cãci le-am spus-o si le voiu mai spune-o inca: nu este culp'a lor, pana la óbreacre punctu, daca nu sunt 20 intr'o suta care se-mi scie precisá

una din tóte aceste sciintie necesari mamei de familia. Nu le-au invetiati? Nu exista cartile acestea prin pensionate? Ba da: ele nu lipsescu, dar timpul materialu lipsescu. Iubirea mamei si ingrijirile materno lipsescu! Căci ori câtu de bune intentiuni se aiba biata directóre séu profesóre, dar candu are 20 de eleve a le percurá in o ora séu in 2., instruirea devine unu mecanismu pentru ea, oboséla o inaspresce, fruntea i se incrunta si ea atáta câtu si eleva ascépta cu nerabdare si cu fericire momentul de a se separá una de alta. Pe candu o mama care nu are a se ocupá intr'o di de câtu numai de copil'a ei pe care o iubescu si in care si-prevede mandri'a si fericirea, are destulu timpu a-i aretá tóte acestea cu placere. Are mai multi copii, aveti a-mi obiectá; ori câtu ar avea totu nu póte avea 20 si chiar admittendu acést'a, nu se póte presupune cá nu ar avea intre densii si 2—3 fete, care fiindu instruite, se potu ocupá dupa esemplu mamei cu iubirea de sora de micia sei fratiori, séu de miclele sale sorióre, finsiunendule aceea ce a invetiati si densele de la mam'a lor.

Faceti acést'a scumpele si respectabilele mele Dómne si veti vedé cum peste 20 de ani de aci nainte drag'a nóstra Romania va fi mandra de ficele ei, si fii nostri mandri de voi!

Se invetiamu pre copii in scóla ceva si din sciinti'a higienica.

Ca omulu se póta ocupá locu demnu in societate si se póta traí amesuratu destinatiunei sale, e de lipsa a se cunosce pre sine insusi, se invetie legile naturale carora e subordinatu si cari trebuie se le cunósca si pruncii, ca unele ce suntu celea mai necesarie. Sunt invetiatori cari au datin'a a pune pretiu numai pre educatiunea intelectuala, ignorandu cu totulu educatiunea corporala séu fisica. Despre acestia se póte dice cu totu dreptulu cá nu-si pricepu chiamarea ca instructori si educatori, si nici cugeta la respundiabilitatea ce cade asupra-le.

A nu invetiá copilulu in scóla nice atáta, ca dupa ce va ajunge etatea de barbatu se aiba câtu de pucina cunoscintia despre organismulu corpului seu, ca astfeliu, se fia in stare a observá la sine ori la alti ómeni morburele mai periculóse escande, — acést'a este in detrimentulu prosperitatii, este rusine chiaru. Apoi se ni aducemu aminte, cá „Mintea sanetósá e in corpu sanetosu“ éra morbulu slabescu mintea, strica vói'a si ruinéza poterea. Daca invetiatoriulu va sci propune eleviloru regulele sanetarie, póte fi siguru cá si copii cei mai mici din scól'a sa voru castigá atáta cunoscintia despre organismulu corporale câtu se-si póta conservá sanetatea. Nu regule seci higienice intielegu eu pentru copii, ci propunere practica intuitiva si exemple vii. Asia d. e. vorbindu invetiatoriulu despre gura si ar' asemana-o cu usi'a carea se póte inchide si deschide, câtu de usioru voru pricepe scolarii cá gur'a inca candu e timpul frigurosú séu aerulu e stricatu, coruptu trebuie inchisa si se resuflamu pre nasu s. a. O perdere de timpu ar fi nunumai pentru prunci, ci chiar si pentru cei adulti a le insirá din câte óse si muschi sta corpu omului, cumu le chiana séu din câte pâture sta lumin'a ochiului, câte camere are inima ect. Aceea inse se póte pretinde dela copii ca se scie d. e. pentru ce omulu fora nutrementu nu póte se traiesca si cá mancarea sí beutur'a cum trebuie se le folosimu ca se ni sustienemu cu ele corpu nostru sanetosu si tare; ce feliu de aeru trebuie se espiramu ca se fimu sanetosi si cumu trebuie a ni padí organismulu resuflarei ca se fia aptu pentru tragerea aerului, cá stomaculu e de mare insemnatate pentru sustienerea intregului corpu; cum se póte acést'a sustienea in stare sanetósá; daca stomaculu s'a stricatu odata, cumu se póte prin dieta érași aduce in stare buna; câtu e de lipsa curatirea pielei — la ce multi pucinu se

cugeta — si ce influentia mare are acést'a asupra sanetatei s. a. m. d. Cunoscintiele necesarie pentru sustienerea vietiei si a sanetatei, se potu propune prunciloru in decursulu aniloru scolasteci, precumu si cele despre nutritrea corpului.

Daca religiunea e bas'a, temeiulu educatiunei, in scolele nóstre, apoi nu mai pucina insemnatate au in educatiune si regulele pentru sustienerea corpului omenescu, cari trebuie se le insusiésca copilulu inca din fraged'a pruncia intocmai ca si principiile religiunei! Copii cunoscandu legile higienice, legile nutritiei organeloru si lucrarea acestora, atunci sfaturile rele a le babeloru si demulte ori crescatóreloru nu voru potea seduce pre omu. Fia-mi permisú a me folosí de unu esemple pentru a-mi desvoltá opiniunea cu privire la tractarea ce atinge de organismulu internu a corpului omenescu. Se asemenamu corpu nostru cu unu cuptoriu incalditu, séu — unde deja e cunoscuta — cu una masina portata cu aburu. Daca voiu enará copiiloru cumca si masin'a prin o folosire perpetua trebuie se se strice si cumca partile stricate numai din aceea materia se potu érași construí din carea a fostu construite celea stricate; cumca la folosirea acestora e de lipsa materialu pentru focu (lemne séu carbuni) si ca se arda foculu e de lipsa aeru totu deuna, — cumca in urm'a arderei materialulu pentru focu se preface in cenusia si fumu; cumca in fine acestea trebuescu curatite din cuptoriu séu masina ca se póta lucrá si mai departe; le voiu spune apoi cá tocma asia se intempla si cu corpu omenescu. Óre crede cineva cá copii — de si nu toti dar' partea cea mai mare nu me voru pricepe? Eu dicu cá dá, numai se le sciu predá totu lucrulu dupa importantia sa si dupa regulele didacticei. Le voiu spune prunciloru cumca corpu nostru in decursulu lucrarei sale inca are lipsa de materialu (mancare si beutura) partile lui inca se stricu si acelea trebuescu renoite cu materialu aptu, nutrementu; cá corpu nostru inca are lipsa de aeru curatu (osigenu) ca se póta desvoltá o potere si lucrare mai mare si buna. Multe asi mai poté adauge aici despre odihna, candu corpu e ostenitu, despre preamblare, ap'a rece si prospeta, aerisarea câtu mai desu a chiliiloru de locuitu, ferirea de a dá prunciloru veninosulu rachiú ce au indatinatu multi parenti a o face s. a. cari unu invetiatoriu harnicu, sum convinsu cá nu le va trece cu vederea in scól'a sa mai cu séma la ocaziuni binevenite.

Se invetiamu dar' pre prunci din ce materii e compusu corpu nostru si cu ce nutrimente trebuie se-lu sustienemu, si nutrementele acestea in ce mesura si dupa cari regule se le folosimu s. c. l.

Eu asia credu cá e multu mai cu scopu a cunosce omulu regulele si modrulu prin care si-póte lungi sanetatea, decâtu a invetiá numai si numai despre muntii din Asia mica, corpurele ceresci, oceanele, elefantulu ect.

Siomecuta mare, 14 Martisoru 1878.

Elia Popu,
invet. norm. gr.-cath.

D i v e r s e.

“ O serbare la Parisu. Cetimu in „Romania libera:“ In peptulu junimei latine din occidentu incepe a se desteptá ideia cea mare, ideia unitatii de rasa. De curendu a sositu la Parisu mai multi studintii spanioli, in acaroru onóre studintii francesi au arangiatu o serbare. V. Hugo a salutatu pe studintii spanioli aflati in capital'a Franciei prin urmatórea scrisóre: „Hijos de la noble Espanza, vuestro amigo soy. Victor Hugo“. (Fii ai nobilei Spanie sum amiculú vostru). Studintii Spanioli au fostu primiti cu mari onoruri in cerculu studentiloru francesi, cari li-au datu unu

banchetu. Cu această ocazie s'au rostit mai multe discursuri în ambele limbe a le celor două nații surori, ca semn de cordialitate. Precum aflăm din „Le Petit Journal“ Dlu Djuvara, studentu romanu, a vorbitu pentru fraternitatea școlerilor romane,  r redactorulu unui diariu din Londra a exprimat dorința, de a se vedea această emulațiune la Londra și în America și a fi în întielegere în privința acestei idei; elu a heutu în onorea gintei latine. Au mai fostu și alte urari.  ta discursulu ce a pronunțiatu d. T. G. Djuvara, studentu de litere: „Domniloru și scumpi camaradi de școla! Nu foră o legitimă bucuria și o mandrie  creare me vedu în midiloculu vostru, în mediloculu acestui elementu latinu, at tu de stralucitu și de puternicu odinora, și care va fi încă, mi-plăce se-o speru cându ve privescu; nu foră o profunda emoiune iau șperventulu în numele șcumpi mele patrii, Romania. Permiteți celor mai mici dintre frații voștri de sange, se ridice, prin vocea mea, unu toast în sanatatea acestei tinerimi studi se, care represintă sufletulu și aspirațiunile popóreloru. Salutu pe nobilii spanioli, serbatorii astadi de voi cu at ta demnitate, și cari ne aducu împreuna cu densii veselii frum sei loru tieri! Salutu pe Francesi, cari au fostu și vor fi calauz'a popóreloru prin libertate și desrobirea spiritulu umanu! În veselie precum și în durerile vóstre, Spanioli, Francesi, Italiani nu uitati nici odată că departe de voi traiesce unu micu poporu, care în ultimele evenimente a aratatu, că a binemeritatu de la rasa latină, unu poporu, care se nutrește cu aceleasi principii, care traiesce cu aceleasi aspirațiuni ca și voi. De aceea a și ținutu se fie represintatu în acestu banchetu prin câțiva dintre studenții romani din Parisu. Fiiu alu betranului Danubiului, beau pentru confraternitatea universală a studenților!”

)(**Revolta gardei papali.** — La 8 Martiu a fostu în Vatican o adevărată rebeliune, inscenată de trupele elveticane de langa santulu scaunu. Omenii cereau o eștră-soldă pentru alegerea noului papa. Lucrurile s'au înaspritu asia de multu, în catu au ajunsu la unu adevăratu conflictu cu armele, între gendarmii papei și gardistii sei elvetiani, și eră se aiba urmări fórte tragice, dacă noulu secretariu de stat, Franchi, nu ar fi capitulatu în ultimulu momentu. Elu a datu fie-carui elvetianu câte 50 fr. asigurându-i și de impunitate pentru rebeliune. Papa însa s'a decisu a se debarasa de acești pretentioși ai sei, cari dacă nu li se satisfac cererile, sunt gata de a d  cu baionet'a, chiar și în ómenii cu ras'a popească.

(—) **Reforme în marin'a papala.** Se scrie din Roma „Gazetei de Ausburg“ c  reformele întreprinse de Leon XIII nu se vor întinde numai la gard'a șvitică ci și la marin'a papala, căci se pare că mai exista încă o asemene marină. Și intrădeveru se sustine că această marină ar avea astadi același efectiv pe care-lu avea mai înainte de 20 Septembrie 1870. La această epocă flot'a de reșoiu a Papei se compunea dintr'o fregată de lemn, aprópe incapabilă de a mai pluti din cauza vechimei sale; Biserica nu voise se cumpere unu vasu chirasatu. Venerabil'a fregată, care se numește: Immaculata Conceptiune, a parasitu portulu Civita-Vechia, în urm'a catastrofei din 1870, și au cautat scapare în portulu Tulonului, unde ar fi profitatu pana în momentul de fatia de ospitalitate franceză. În urm'a alegerei noului Papa, corpulu ofitieriloru fregatei ar fi venit cu drumulu de fieru la Roma spre a prezentă omagiile sale lui Leon XIII, noulu șevranu. Leon XIII, vedindu corpulu marinei pontificale, nu s'ar fi pututu opri de a nu ride; elu ar fi declarat ofitieriloru că în viitoru Papa gandi se; nu mai aiba nevoie de serviciile marinei sale, și că are se dee ordine c  fregată, se fie vinduta.

„ **Multiamita publică.** Subscrișulu, miscatu de simțulu recunoscintei, prin acést'a exprime ceea mai profunđă multiamita onoratulu domnu Ioanu Popoviciu Desseanu advocatu în Aradu, care vedendu lips'a și ne-

junșele mele ca studentu șeracu, a binevoitu grățiosu a me proved  cu t te celea necesarii, întru frecuentarea pedagogiei și a duoe cursuri de teologia. — Vasiliu Husariu, clericu de cursulu III, în Aradu.

+ **Redacțiunea „Observatoriului“**, deschide prenumerațiune nouă, și anume: Pe 3 luni Aprile, Maiu Iuniu cu 2 fl. v. a. în launtruulu monarhiei, și 6 franci în afora. Pe 9 luni Aprile-Decembre cu 6 fl. v. a. și în afora de monarhia cu 17 franci. Celu mai simplu și mai șiguru midilocu de a prenumeră este prin asemnatiuni postale. Bani se se trimite de a dreptulu la redacțiunea Observatoriului în Sibiiu (Nagyszeben). Pentru doritorii de a primă „Observatoriulu“ del  1 Ianuarie, eșemple complete se mai potu capet  peste 30.

Notiie bibliografice.

Din „Albina Carpatiloru“, foia beletristică, șcientifică și literară, cu ilustrațiuni, care eșe în Sabiiu sub redacțiunea Dlui I. Al. Lapedat și în editur'a Dlui V. Roman, au aparutu în acestu anu deșă 8 numere șeu 2 volume de câte 6 c le, avendu urmatoriulu cuprinsu:

„O dusimania cu bunu șfersitu“, novelă istorică de I. Al. Lapedatu. — La Turnu-Magurele, scena în versuri de V. Alecsandri. — Statu'a lui Mihaiu Vit zulu în Bucuresci (cu ilustrațiune. — Oda ostasiloru romani, Penesiu Curcanulu, Sergentulu, Pastorii și plugarii, Șore de iérna. Capitanulu Romano, Frații Ideri, poșii de V. Alecsandri. — Templulu dieitiei Isis în Egiptu (cu ilustrațiune). — Victoru Emanuelu (cu portretu). — C le patru mari rase. — Balada de C. Cristescu. — Femei'a. — Constantinu Negruzzi, cu portretu. — Descantece din Bucovin'a, de S. Fl. Marianu. — Visita într'o mină de carbuni din Belgi'a, de Iosifu Popescu. — Principe Sergiu de Leuchtenberg (cu portretu) — Conferințiile Ateneului romanu din Bucuresci în anulu 1878. — Preamulta chibzuială noroculu ti-lu desbara, proverbu propagatu de Theochar Alexi. — Vasilie Alecsandri (cu portretu). — Generalulu Loris-Melikoff, (cu portretu). — Unu aforismu parafrasatu de Theochar Alexi. — Regele Humbertu I. (cu portretu). — Doine populare din Bucovin'a, de S. Fl. Marianu. — Vi ti'a lui Onufriu, romanu de Theochar Alexi. — Domnulu Romaniei în reșoiulu din 1877. (cu portretu). — Copil'a Basarabiei, poșia de Unu studentu din Basarabi'a. — Manevrele artileriei romane la Calafatu, (cu ilustrațiune). — Gorilulu, dupa Brehm, de I. C. Tacitu, (cu ilustrațiune). — Lupte între animale șelbatice, cu ilustrațiune). — Igiena: Camer'a de culcat. Tigani cu locuințe ștatnice în Transilvani'a, (cu ilustrațiune). — Conversatiune, de Iosif Popescu. — Statistică. — Bibliografie. — Varietati: O scena miscatore în șpitalulu militaru. — Lupta unui papagulu cu unu paiangine. — Femeile montenegrene ducendu proviantu Ostasiloru delă frontiera (cu ilustrațiune). — Osman-pasia. — Drapelulu lui Mohamedu. Vietia miraculoșă. — Balonu uriasiu. — Balonu cu torpile. — Music'a la eșpositiunea din Parisu. — Eșpositiunea din Parisu. — Telefonulu în serviciulu amorulu. — Femeile columbiene. — Pentru femei. — Decoratiuni feminine. — O idee originală. — Pastoriti'a italiană (cu ilustrațiune). — Trofeele armatei ruseșci — O nouă Pompea. — Peșcele-facșia. — Milulu bucharianu. — Unu omu preservatu de arsura. — Furnicile turbate. — Unu rege poetu. — Unu orasiu mortu langa Taschkent. — Singularitati aritmetice. — Centralulu lui Voltaire. — Cifrele c torva averi din Engliteră dupa registrele șcșului. — Neintielegerea (cu ilustrațiune).

Abonamente (  8 fl. pe anu, 4 fl. 40 cr. pe 6 luni și 2 fl. 40 cr. pe 3 luni) se mai primescu încă trimitiendu-

li-se DD-lor abonati nooi tote numerele completu dela inceputulu anului curentu.

*

*

Domnulu *Vasile Patri*, cunoscutulu nostru pedagogu, a edatu dilele aceste o noua carte scolastica: NOU ABCEDAR ROMANESCU, lucratu dupa metodulu scripto-legicu, si principiulu foneticu. Abecedarulu D-lui Petri, din tóte câte au aparutu pana acumu la noi, va fi celu mai avantajosu pentru instructiune. Pretiulu unui esemplariu 25 cr. se póte capetá la autorele in Sibiu.

*

Annalele Societatei Academice Romane. Tomu I, Coprinde sesiunile aniloru 1867, 1868 si 1869. In 8° 1869 (239 pag.) 4. lei. Tomu II. Coprinde discursul de receptiune allu D-lui A. Papiu Ilarianu si respunsulu D-lui Georgiu Baritiu. In 8° 1869 (139 pag.) 2. l. Tomu III. Sesiunile anului 1870. In 8° 1871 (165 pag.) 2. l. Tomu IV. Sesiunea annului 1871. In 8° 1872 (200 pag.) 2.50 b. Tomu V. Sect. I. Sesiunea anului 1872. In 8° 1873 (120 pag.) 1. l. Tomu V. Sect. II. Sesiunea annului 1872. In 8° 1874 (193 pag.) 2. l. Tomu VI. Sesiunea annului 1873. In 8° 1874 (91 pag.) 1. l. Tomu VII. Sesiunea annului 1874. In 8° 1875 (271 pag.) 3. l. Tomu VIII. Sesiunea anului 1875. In 8° 1875 (96 pag.) 1. l. Tomu IX. Sesiunea annului 1876. In 8° 1876 (XI & 109 pag.) 1. l. 50. Tomu X. Sect. I. Sesiunea annului 1877. Partea administrativa si desbateri. In 8° 1877 (208 pag.) 1 l. 50.

Balcescu Nicolae, Istoria Româniloru sub Michaiu voda vitézul, urmata de scrieri diverse. Publicate de predecisiuena Societatei Academice Romane, si insocite cu o preucventare si note de A. I. Odobescu. In 12 1878 (XX & 678 pag.) 4. l.

Cantemiru Demetriu, Opere. Tomu I. Descriptio Moldaviae cu Chart'a geographica a Moldaviei si unu fac Simile. In 8° 1872 (XII & 154 pag.) 4. l. Tomu II. Descrierea Moldaviei, tradusa din tectstulu originale latinesc aflatu in Museulu asiaticu, al academiei imper, scientifice de la St. Petropole. Cu chart'a geographica a Moldaviei si unu fac Simile. In 8° 1875 (XVI & 171 pag.) 4. l.

Cantemiru Demetriu, Istoria imperiului ottoman, creșcerea si scaderea lui, cu note fórt instructive, tradusa de Dr. Jos, Hodosiu. Partea I, in 8° 1876 (410 pag.) 8. l.

Cesar Caiu Iuliu, Comentariile de belulu galicu, trad. de C. Copacineanu. In 8° 1872 (XIX & 192 pag.) 2. l.

Cesar Caiu Iuliu, Comentariile de belulu civile, urmate de Coment. lui A. Hirtiu, de bellele Alexandrina si Africana, precum si de coment. de belulu ispanicu ale unui autor. anonim, trad. de D. Caianu. In 8° 1877 (XIII & 217 pag.) 3. l.

Cesar Caiu Iuliu, Comentariile de belulu galicu isi Coment. de belulu civile. Intr'unu volum 5. l.

Cicerone M. Tulliu, Philipicele, séu discursurile contra lui M. Antoniu, trad. de Aug. Laurianu, tiparita si premiata de societatea academ. rom. din fondulu Cuza. In 8° 1877 (248 pag.) 3. l.

Cipariu Tim., Gramatec'a limbei romane, partea I analitica. In 8° 1870 (XIV & 387 pag.) 5. l. Partea II sintactica. In 8° 1877 (IV & 354 pag.) 5. l. Suplementu la sintactica: Despre limba romana. In 8° Blasiu 1877 (59 pag.) 1. l.

Dictionariulu limbei romane, dupa o insarcinare data de societ. academ. romana, elaboratu ca proiectu de A. Treb. Laurian si J. C. Massimu, 2 vol. in 8° 60. l.

Glossariu, care cuprinde vorbele din limb'a romana straina prin originea lor, cum si celle de origine indouioasa 1873—76, 8° (584 pag.) 12. l.

Frunzescu Dimitrie, Dictionariu topograficu si statisticu alu Romaniei, cuprinduendu descrierea a 20,000 nume proprii teritoriale, precedatu de geografia si statistica tie-rei. In 8° 1872 (LXX & 536 pag.) 5. l.

Omer, Odyssea si batrachomyomachia, traduse in prosa de J. Caragiani. In 8° Iasi 1876 (XVI & 329 pag.) 8.

Sallustiu C. C., Catilina si Jugurtha, traduse de Demetriu T. Dobrescu, premiata de societatea academica romana. In 8° (VI & 109 pag.) 4. l.

Tacitu Caiu Corneliu, Opurile, traduse de Gavrilu J. Munteanu, date in tipariu sub auspiciile societatei academice dupe decessulu din viétia a traductoriului. In 8° Sibiu 1872 (X & 615 pag.) 6. l.

NB, Depositulu centralu alu publicatiuniloru societatii academice romane se afla la libraria Sococu & Comp. in Bucuresci.

„*Collecta de Recepte*“ din economia, industria, comerciulu si chemia, redactata de Grigorie Tamasiu Miculesculu, va esi de sub tipariu pana in finea lunei maiu a. c. Acésta carte cuprinde 454 recepte folosivere cu succesu de ori-care economu, industriasiu, meseriasiu si fabricantu, — caror'a le deschide nóue isvore de cascigu, prin fabricatiuni cari pana acum le au fostu necunoscute; — ea aréta cum se se pregátésca diferite beuturi, sponu, otietu, rumu, tinta, inghetiata, naspréla, céra de sigilatu, cleiu, ape mirositórie, focuri artificiose s. a., mai departe cum se se lecuésca frasulu, limbriculu, sgârciurile, coler'a si alte mai multe bóle, cari ataca mai desn pre omeni si pre animale. Prenumerantii cari au solvitu inainte pretiulu acestei carti, o voru capetá ace'a, indata dupa esirea ei de sub tipariu, fora de a mai solvi vre-unu cruceriu. Cei ce nu au solvitu pretiulu suntu rogati ca, pentru incungiurarea speseloru, se transmita pana la $\frac{1}{13}$ maiu a. c. pretiulu esemplariiloru prenumerate — a. 50 cr. v. a. — Prenumeratiuni noue — inainte solvite — se primescu pana in $\frac{1}{13}$ maiu a. c. cu câte 50 cr. de esemplariu. Collectantii primescu dela 6 esemplarie solvite — unulu gratificatiune. — A se adresá in Gherl'a (Szamosujvár) la Editorulu: *Niculae Fekete-Negrutiu*.

Concursu.

1—3,

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu din comun'a *Binisu*, protopresbiteratulu Oravitiei comitatulu Carasiului, conformu decisiunei v. consistoriu alu Caransebesiului se dechide concursu pana in **12 lunei lui aprilie a. c.** Cu acésta statiune suntu urmatoriele emoluminte impreunate.

1) Salariu annulu in bani gata 120. fl., 2) 100 fonti clisa, in bani 48 fl., 3) 50 fonti lumeneri 20 fl., 4) orgii lemne 70 fl., 5) 100 fonti sare 8 fl., 7) scripturistica 14 fl., 7) pentru conferentii 15 fl., la olalta 295 fl. 8) 20 meti de gráu, 9) 20 meti cucuruзу in natura séu dupa placu in relutumu dupa pretiulu tergului, cuartiru liberu cu 2 chilii pentru invetiatoriulu, gradina de 800 st. □, si 2 jugere de pamentu aratoriu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si trimite recursele lor, proviedute cu documentele necesarie, si adresate catra comitetulu parochialu, D. Protopresbiteru Iacobu Popoviciu in Oravitia.

Sig. Binisu in 28. Fauru 1878.

Comitetulu parochialu.

In cointelegere cu D. Protopresbiteru tractualu.

2—3.

Pentru deplinirea postului invetiatorescu din comun'a **Gurbediu**, in comitatulu Biharii, protopresbiteratulu Oradii-mari, inspectoratulu Cefei — se' escrie concursu, cu terminu de alegere pe **25 Martiu st. v. a. c.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu invetiatorescu sunt: a) in bani gata 100 fl. v. a. b) in naturale 12 cubule de grâu si 12 de cucurudiu. c) 8 stangeni de lemne din care se va incaldi si scóla. d) 6 jugere de pamentu; e) cuartiru liberu cu intravilanu de 1170 stangeni; II. — Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu, — recursele sale providute cu testimoniu de preparandie, de cualificatiune si cu atestatu de moralitate, adresate comitetulu parochialu, au a le subscrerne subscrisului inspectoru cerc. de scóle in Berecheiu (Barakony) p. u. Cséffa, pana in 24 Martiu st. v. a. c.

Recurintii, pana la diu'a alegerii, in vr'o dumineca ori serbatóre se se presente la s. biserica pentru de a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Gurbediu 17 Fauru 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Teodoru Papu**, insp. cerc. de scólei.

2—3.

Pentru statiunea invetiatóresca dela scol'a gr. or. din comun'a **Chertesiu**, inspectoratulu Jenopoliei — Borosineu, comitatulu Aradului, se escrie concursu cu terminulu de alegere pe **26 Martie a. c. st. v.**

Salariulu anualu: 100 fl. v. a. 5 fl. pentru scripturistica, — 5 cubule grâu — 5 cubule cucuruzu, — 8 orgii de lemne din care este a se incaldí si scól'a — cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Recurrentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei, — de cualificatiune — atestatu de moralitate, si se documenteze prin estrasu de botezu, cá sunt de religiunea gr. or.

Recursele adresate comitetulu parochialu, se voru trimite pana la 24 Martie a. c. st. v. inspectorulu cercualu de scóle Domnului Nicolau Beldea in Jenopolea — Borosineu, — posta ultima Borosineu.

Borosineu, 1 Martie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Nicolau Beldea**, inspectoru scolariu.

2—3.

Pentru postulu invetiatorescu dela scol'a confesiunala gr. or. rom. din comun'a **Unipu**, protopresbiteratulu Jebeliului, cottulu Timisiului, se publica concursu cu **terminu pana la ultima martiu a. c. st. v.**

Emolumintele sunt: in bani gata 73 fl 50 cr, 20 meti de grâu, 20 meti de cucuruzu, una maja de elisa, 50 fonti sare, 12 fonti lumini, 9 orgii de lemne din care se se incaldiésca si scól'a, 10 fl. pentru conferintiele invetiatoresci, 4 jugere de pamentu, dela fiecare inmormentare unde va fi poffitu a 40 cr., si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite recursele instruate dupa stat. org. adresate comitetulu parochialu catra D. protop. **Alexandru Ioanoviciu** in Jebeliu — si de este in putintia a se presentá in comuna intr'o Dumineca séu serbatore.

Unipu, in 22 fauru 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. tractualu.

2—3.

Concursu pentru ocuparea parochiei **N.-Marausiu**, in-copciata cu statiunea invetiatóresca de acolo.

Emolumintele parochului sunt: a) 10 cubule de cucurudiu strinsu prin antisti'a comunala, b) pamentu aratoriu de 20 cubule cu gradina casei parochiale, c) cuartiru cu doue chilii si gradina, d) stólele indatinat.

Emolumintele invetiatoresci sunt: a) in bani gata 60 fl. v. a. b) 10 cubule de bucate jumătate grâu jumătate cucurudiu, c) 8 stangini de lemne din cari are a se incaldí si scól'a si in urma una portiune de fenu dela fieste care numeru.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele loru providute cu documintele necesarii Domnului administratore protopresbiteralu **Iosifu Pintia**, posta ultima Holod in Gyanta, celu multu pana in diu'a de **26 Martiu st. v.** cand de odata se va tiené si alegere.

N.-Marausiu la 25 Fauru st. v.

Comitetulu parochialu.

Ioanne Bica,

notariu cercualu ca presiedintele comitetului.

Cu invoiearea mea, **Iosifu Pintia**, adm. protop. inspectoru scol.

2—3.

Concursu pentru deplinirea parochiei a II din **Capolnasiu** tienetóre de a II clasa.

Emolumentele sunt: a) una sesiune pamentu aratoriu, si fenatiu.

Doritorii de a cuprinde acésta parochia se-si adreseze recursele comitetulu parochialu concerninte, tramitiendu-le Dlui protopopu **Ioanu Tieranu** la Lipova, pana la **1 Aprile a. c.** cáci in 2. Aprile se va tiené alegerea. Se recere totodata ca recurrentii sub durat'a publicarii concursului se se presinte in vre-o dumineca séu serbatóre in biserica spre a-si aretá desteritatea in cantare, séu oratorie.

Capolnasiu, 19 fauru 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Tierann**, protop. Lipovei.

2—3.

Amesuratu decisului ven. consistoriu diecesanu de sub Nr. 938 bis. a tr. se escrie concursu pentru postulu de Cooperatoru sistemisatu in comun'a **Teregova**, protopopiatulu Caransebesiului cu terminu de **4 septemani.**

Dotatiunea Cooperatorului este $\frac{1}{2}$ din intrég'a dotatiune preotiesca si $\frac{1}{2}$ din intregu pamentulu sesionalu, care pentru stole si biru dupa contractu face la anu 175 fl. éra cu privire la pamentu $1\frac{1}{2}$ sesia aratura si fenatiu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se dea petiune pana la 1. April v. adjustata in intielesulu stat. org. si normativelor cons. adresata catra Sinodulu parochialu spedata scaunului protopresbiteralu din Caransebesiu, cáci petitiunile mai tardiu intrate, nu se vor luá in consideratiune.

Teregova, 1 Martiu 1878.

Comitetula parochialu.

In contielegere cu préon. d. protter. alu tractului **Nicolae Andreeviciu.**